

References

1. Andreeva V. A. Jesteticheskij analiz temporal'noj sushhnosti muzyki: avtoref. ... kand. filos. n.: 09.00.04 / Viktorija Andreevna Andreeva. – M., 2013. – 19 s.
2. Bahtizina D. I. Filosofskij analiz ontologicheskoy istinnosti muzyki: avtoref. ... d-ra filos. n.: 09.00.01 / Dil'bjar Ismailovna Bahtizina. – Ufa, 2012. – 42 s.
3. Vladyshevskaja T. F. Muzyka drevnej Rusi / T. F. Vladyshevskaja // K. G. Vagner, T. F. Vladyshevskaja. Iskusstvo drevnej Rusi. – M.: Iskusstvo, 1999. – 256 s.
4. Davydova N. A. Tradicii pravoslavnogo penija v russkoj duhovnoj muzyke poslednej chetverti XIX – nachala XX vv.: avtoref. ... kand. kul'turologi: 24.00.01 / Natal'ja Alekseevna Davydova. – Jaroslavl', 2009. – 22 s.
5. Jerzaulova G. G. Spivocha kul'tura v tradicii' shidnohrystyjans'koi' civilizacii': avtoref. ... kand. kul'turologii': 26.00.01 / Gannja Gennadii'vna Jerzaulova. – Simferopol', 2011. – 23 s.
6. Kolesova I. S. Sobornost' russkogo pravoslavnogo iskusstva: avtoref. ... kand. filos. n.: 09.00.13 / Irina Semenovna Kolesova. – Ekaterinburg, 2002. – 26 s.
7. Kornysheva I. R. Filosofskoe osmyslenie «Muzykal'noj Liturgii» / Irjen Robertovna Kornysheva. – Vestnik KGU im. N. A. Nekrasova. – 2013. – №6. – S.68–70.
8. Lankin V. G., Lankina E. E. Smysl i jazyk duhovnoj muzyki pravoslavnoj tradicii' / V. G. Lankin, E. E. Lankina. – Vestnik TGPU (TSPU Bulletin). – 2011. – №13 (115). – S.247–252.
9. Neapolitanskij A. Cerkovnyj ustav v tablicah, pokazyvajushhij ves' porjadok cerkovnyh sluzhb rjadovyh i vse osobennosti prazdnichnyh sluzhb v techenie vremeni goda: v 3 ch. / Arkadij Neapolitanskij. – M.: Izd. A. A. Stupina, 1907. – 124 s.
10. Nikol'skij A. V. Kratkij ocherk istorii cerkovnoho penija v period I–X vekov / Aleksandr Vasil'evich Nikol'skij // O cerkovnom penii (sb. st.) (sost. O. V. Lada). – M.: LOD'Ja, 2001. – 120 s.
11. Nikol'skij K. O kolokolah i zvone: Posobie k izucheniju ustava bogosluzhenija pravoslavnoj cerkvi / Konstantin Nikol'skij. – Izdatel'skij Sovet Russkoj Pravoslavnoj Cerkvi, 2008. – 902 s.
12. Tosin S. G. Zvonnica na rubezhe tysjacheletij / Sergej Gennadievich Tosin. – Novosibirsk: NIPKIPRO, 2003. – 132 s.
13. Tosin S. G. Russkaja zvonnica: Konstruktivnye osobennosti i voprosy ispolnitel'stva: avtoref. ... kand. iskusstvoved / Sergej Gennadievich Tosin. – Novosibirsk, 2001. – 26 s.
14. Haryton I. M. Fenomen duhovnoi' muzyky v ukrai'ns'koi' pravoslavnoi' tradicii': avtoref. ... kand. filos. n.: 09.00.11 / Igor Mykolajovych Haryton. – Kyi'v, 2006. – 15 s.
15. Ship S. V. Znakovaja funkcija i jazykovaja organizacija muzykal'noj rechi: dis. ... d-ra iskusstvovedeniya: 17.00.03 / Sergej Vasil'evich Ship. – Odessa, 2002. – 409 s.

Leshchenko A. M., PhD, Associate Professor, assistant professor of humanities, Kherson State Maritime Academy (Ukraine, Kherson), alena020114@ukr.net

Co-evolutionary processes in spiritual Orthodox

Music is defined as one of the main types of Christian sacred arts in the system of the temple action containing sacred meaning. The sense of co-evolutionary process in Orthodox music is shown that provides mutual co-development of the subsystem «the believer – sacred Orthodox music» in the global system «the believer – Christian religion». Accordingly, the specificity of spiritual music is defined that ensures co-evolutionary processes.

Keywords: co-evolution, co-evolutionary processes, Orthodox spiritual music, the Christian sacred art.

Лещенко А. М., кандидат философских наук, доцент, доцент кафедры гуманитарных дисциплин, Херсонская государственная морская академия (Украина, Херсон), alena020114@ukr.net

Козволюционные процессы в духовной православной музыке

Музыка определяется, как один из главных видов христианского сакрального искусства в системе храмового действия, содержащий сакральные смыслы. Доказывается значение коэволюционных процессов в духовной православной музыке, которые обеспечивают совместное соразвитие подсистемы «верующий – сакральная православная музыка» в глобальной системе «верующий – христианская религия». Соответственно, определяется специфика духовной православной музыки, которая и обеспечивает реализацию коэволюционных процессов.

Ключевые слова: коэволюция, коэволюционные процессы, духовная православная музыка, христианское сакральное искусство.

* * *

УДК 004.946:21:371

Ломачинська С. В., аспірантка кафедри філософії історичного факультету, Житомирський державний університет ім. Івана Франка (Україна, Житомир), lomachinskasvitlana@ukr.net

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ–ТЕХНОЛОГІЙ У РЕЛІГІЙНОМУ ВИХОВАННІ МОЛОДІ (НА ПРИКЛАДІ УПЦ)

Розглянуто особливості використання мережі Інтернет в діяльності Української православної церкви (УПЦ) для реалізації релігійної комунікації. Метою аналізу є основні наукові та теологічні підходи до проблеми релігійного виховання загалом та виховних функцій інтернет–комунікацій зокрема; порівняються релігійна і релігієзнавча освіта, характеризуються функції релігійної освіти. Автором проаналізовано зміст Інтернет–порталів УПЦ, що містять релігійно–освітню інформацію для молоді, визначаються переваги мережі Інтернет для просвітницько–проповідницької і місіонерської діяльності. Особливо уваги заслуговують інтернет–ресурси з православною літературою та сайти, що присвячені паломницькому туризму (особливо серед молоді). Автор підкреслює, що завдання, які виконує конкретний православний сайт, зумовлені масштабістю діяльності його засновників. У висновках підкреслюється, що УПЦ ставить за мету активне використання сучасних інтернет–технологій задля розробки та реалізації просвітницьких, місіонерських і соціальних програм для молоді.

Ключові слова: Інтернет–технології, релігійна пропаганда, релігійне виховання, релігійна освіта, релігієзнавча освіта.

На даному етапі розвитку суспільства значну роль в функціонуванні Української православної церкви (далі – УПЦ) відіграють засоби масової комунікації, адже Інтернет дозволяє прискорити обмін релігійною інформацією, збільшити аудиторію, розширити ареал християнської комунікації за рахунок соціально активної молоді.

Значний внесок в розвиток дослідження віртуальної комунікації зробили провідні зарубіжні (М. Кастельс, М. Маклюен) та вітчизняні (Т. Лугуценко, Г. Борисенко, М. Лукіна) автори. Зокрема, праці Н. Костикової, О. Новоженіної, І. Мазуренка, Г. Рудницького, В. Різуна, А. Бойко присвячені ролі конфесійних електронних ЗМІ в публічному мас–медійному просторі. Загальний аналіз феномену релігієзнавчої освіти представлений у дослідженнях представників сучасної вітчизняної думки (А. Колодного, П. Сауха, О. Поцулко, А. Яворського, О. Шнурової, Н. Гаврілової).

Мета статті – визначення основних підходів у використанні можливостей інтернет–комунікацій УПЦ як задля місійно–пропагандистської діяльності, так і для виховання молоді. Мета дослідження реалізується у наступних завданнях: визначення особливостей та механізмів використання УПЦ Інтернет–технологій для релігійної комунікації; аналіз функціональної спрямованості православних молодіжних Інтернет–ресурсів.

Теоретичним підґрунтям наукового аналізу стали наукові розробки вітчизняних і зарубіжних філософів та релігієзнавців в означеній галузі, а також виступи та публікації представників УПЦ – голови Всеукраїнського православного педагогічного товариства протоієрея Анатолія Затовського; секретаря Комісії з питань інформаційної діяльності церкви і відносин із ЗМІ, священника Павла Великонова; митрополита Полтавського і Миргородського Філіпа; намісника Києво–Печерської Лаври Павла (Лебідя); завідувача бібліотекою Московської духовної академії ігумена Діонісія (Шленова); протоієрея Григорія Коваленко тощо.

В сучасний період розвитку інформаційного суспільства Інтернет – це найбільш затребувана інформаційна мережа, особливо для людей середнього віку і

молоді. Як ефективний засіб комунікації, вона допомагає долати кордони і мовні бар'єри, створювати середовище «корпоративного спілкування». Персональні і корпоративні комп'ютери, сервери і ресурси, об'єднані у світову мережу, є новим простором діалогу і взаємодії, в якому проводять більшу чи меншу частину свого життя десятки мільйонів людей, серед яких і сотні тисяч віруючих.

Як свідчить практика саме УПЦ все частіше виступає суб'єктом виховання молоді, що пояснюється традицією нашого суспільства, а також зростанням у ньому інтересу до релігії, посиленням її впливу на масову свідомість людей. Й це зрозуміло, адже, як справедливо зазначають П. Саух та Ю. Саух: «Сьогодні важливо навчити молоду людину не лише володіти загальною здібністю ставити і вирішувати проблеми, оперувати принципами організації, які дозволяли б «зв'язувати» знання та надавали їм смисл, а й вмінню перетворювати їх в життєву мудрість» [1, с. 92–93].

Доречними є думки російського релігійного філософа Олексія Хомякова, який зазначав, що: «...виховання в широкому сенсі є та дія, за допомогою якого одне покоління готує наступне за ним покоління до його чергової діяльності в історії народу» [2, с. 86].

За визначенням А. Колодного, «релігійна освіта – це навчальний процес, зорієнтований на передачу реципієнту певного обсягу релігійної інформації з метою підвищення рівня його релігійної освіченості, формування навиків усвідомленого сприйняття змісту певного релігійного віровчення. Але релігійна освіта не є позаконфесійною. Для її проведення залучаються конфесійно зорієнтовані особи, а це призводить до однобічно заангажованих оцінок ними інших віровчень, виховання негативного ставлення до них» [3, с. 655].

Серед найбільш важливих функцій, що властиві релігійній освіті, доречно виокремити наступні: 1) природне відтворення релігійності; 2) залучення за допомогою релігійної освіти та виховання нових вірних до складу тієї або іншої конфесії; 3) соціалізація особистості віруючого протягом усього його життя; формування і розвиток духовно–моральної культури віруючих, вплив на культуру нерелігійних людей, насамперед – їхні морально–патріотичні позиції; 4) вдосконалення спеціалізованої релігійної освіти, котра б спиралась на позитивний досвід минулого та сучасні науково–методичні досягнення [4].

Релігієзнавча освіта і виховання розглядаються як дієвий засіб формування духовності народу. Релігієзнавча освіта і виховання повинні здійснюватись на принципах гуманізму, толерантності і дотримання принципу свободи совісті. Вони повинні спрямовуватись в русло нормалізації міжконфесійних відносин і забезпечення стабільності суспільства [5, с. 261].

Так, О. Поцулко зазначає, що «на новому витку української історії (зі здобуттям незалежності України) було зроблено ще один важливий крок на шляху духовності. Виник і почав розвиватися світський гуманізм, що сприяв утвердженню релігійної терпимості та свободи совісті, розвиткові творчих сил людини. Релігійна етика, яка ґрунтується на вірі в Бога, і світська (безрелігійна) етика, яка ґрунтується на принципах світського гуманізму, не перебувають в антагоністичній суперечності. Спільним для них у сучасних умовах є боротьба проти аморалізму, насильства, бездуховності, наркоманії, моральної деградації» [6].

В сучасний період розвитку суспільства представники вітчизняного православ'я через власні Інтернет–ресурси пропагують моральні норми та приписи, які не мають оминати молоде покоління. Відповідно, можемо погодитись із А. Затовським, що «досвід обґрунтованого релігійного виховання показує, що не можна «організувати» духовне життя в людині через розвиток інтелекту, волі або почуттів, хоча духовне життя і опосередкується цим розвитком душевних складових» [7].

В сучасну інформаційну епоху поява Інтернету та розвиток web–сайтів значно полегшили доступ до здобуття, створення, розповсюдження та використання інформації, тому всесвітня мережа виступає не лише джерелом інформації, а також потужним засобом впливу на суспільну думку, зокрема, виховання майбутнього покоління.

Відповідно, християнські церкви об'єднує прагнення використовувати у своїх цілях мас–медіа. Невипадково, Т. Антошевський, директор Релігійно–інформаційної служби України, наголошує: «...ми констатуємо покращення роботи церковних інформаційних служб. Знаємо, що й самі провідники Церков почали до цієї справи ставитися з більшою повагою. І це не було викликано лише тим, що потрібно оперативно реагувати на закиди суспільства, хоча і це вагомий чинник. Мені здається, що Церкви свідомо починають значно конструктивніше ставитись до ЗМІ, вбачають в них силу, яку можна використати на користь місіонерству, євангелізації, особливо в служінні з молоддю, інтелігенцією тощо» [8].

Інтернет – найбільш затребувана інформаційна мережа, особливо для молоді. Як ефективний засіб комунікації, вона допомагає долати кордони і мовні бар'єри, створювати середовище «корпоративного спілкування». Персональні і корпоративні комп'ютери, сервери і ресурси, об'єднані у світову мережу, є новим простором діалогу і взаємодії. В ньому проводять більшу чи меншу частину свого життя десятки мільйонів людей, серед яких і сотні тисяч вірян. Тому однією важливою перевагою Інтернету для просвітницько–проповідницької і місіонерської діяльності Церкви в сучасних умовах є актуалізація роботи з молоддю, адже «...найінтенсивніший період процесу релігійних пошуків особи припадає саме на молодіжні роки. Це – унікальний екзистенційний час, коли закладаються духовно–ціннісні преференції людини, визначається рівень її культури, ступінь включеності до соціуму, міра готовності до суспільнозначимої діяльності. Молодь потенційно є найінтелектуальнішою і найактивнішою частиною соціуму. Саме вона визначатиме перспективу розвитку останнього на десятиліття» [9, с. 90].

Зокрема, секретар ученої ради Московської духовної академії Російської православної церкви священник Павло Великонов заявив, що ще з 1996 року Українська православна церква виконує можливості Інтернету для духовного просвітництва та релігійної освіти.

Ідейною основою діяльності релігійних Інтернет–ЗМІ є апостольська заповідь «проповідуй слово, наполягай вчасно і невчасно, картай, на доумлюй, забороняй, перестерігай з усією терпелістю та наукою» (2 Тим. 4:2), що визначає їх не тільки інформаційну, а, передусім, виховну роль.

Для того, щоб усвідомити масштаб та механізми впливу православної церкви на молодь, вважаємо за необхідне проаналізувати існуючі Інтернет–портали УПЦ, які активно діють в сучасному інформаційному просторі:

По-перше, звертає на себе увагу сайт Відділу релігійної освіти, катехизації та місіонерства при Священному Синоді УПЦ (<http://www.rokim.org.ua/>) своєю метою визначає найбільш повне висвітлення ключових аспектів місіонерської, освітньої та катехізичної діяльності УПЦ, розкриття історії православної місії та духовного просвітництва. Тут можна знайти різні програми викладання дисциплін з релігійним наповненням, скористатися накопиченим досвідом і навіть запропонувати своє бачення проблеми.

В Розділі «Особиста колонка Голови відділу», яку веде митрополит Полтавський і Миргородський Філіп, зазначено, що за результатами сучасних досліджень рівень духовно-морального розвитку українських дітей падає, тому держава робить велику помилку, нехтуючи потенціалом Церкви в питаннях духовно-морального виховання підростаючого покоління. Усунути цю невідповідність можна, скасувавши заборонні норми у відносинах держави і Церкви у сфері освіти, створивши механізми у співпраці двох соціальних інститутів. Саме тому, на переконання голови відділу, у сформованій ситуації Православна Церква у взаємодії з державою може і повинна зіграти вирішальну роль в успішному виході о суспільства з духовної і моральної кризи.

Розділ «Відеоблог» містить відео зорієнтовані на бесіди про православ'я, а також виховання й освіти; фільми про видатних подвижників, які здійснили місіонерський подвиг. Спрямовані для навчання молоді методичні рекомендації, плани – конспекти, навчальні плани, листи, програми, список корисної навчальної літератури та посібники, а також підручники для учнів від 1 до 11 класу – можна знайти в розділі «Офіційні документи» [10].

По-друге, заслуговує на увагу Православний молодіжний Інтернет-проект Мукачівської єпархії «Знайомство під церковним куполом» (<http://kyropol.net/>). Його відвідувачам пропонуються широкі можливості традиційних соціальних Інтернет-спільнот: створення груп за інтересами для знайомства та спілкування, можливість вести персональні блоги, фотоальбоми, додавати відео файли, ставити запитання священнику тощо; а також вперше в єпархії на сайті відкрита рубрика – телефон довіри [11].

Завдання, що виконує конкретний православний сайт, зумовлені масштабністю діяльності його засновників. Так, на сайті Києво-Печерської лаври (<http://www.lavra.ua/>), що виступає ідейним та організаційним центром УПЦ в Україні, знаходиться електронна бібліотека, зібрання якої розподілено за такими фондами: екзегетики (Святе Письмо та його дослідження), святоотцівської літератури, богословської, навчальної та наукової літератури, історії, краєзнавства та географії, богослужбової та церковно-співачької літератури, духовно-повчальної літератури, стародруків, дореволюційних та рідкісних книг, релігієзнавчий фонд, літератури філософського спрямування, періодики, енциклопедичної та довідкової літератури, художньої літератури, літературознавства та мовознавства, мистецтвознавчої та культурологічної літератури, а також представлена музична бібліотека та відеотека [12].

Варто зазначити, що бібліотечна справа у вітчизняній культурній традиції формувалась у межах православного чернецтва, тому в епоху активного розвитку інформаційних

технологій провідні діячі православ'я чітко усвідомлюють, що релігієзнавча освіта є неможливою без бібліотеки, адже прилучення до знання не може здійснюватися без джерела знання. «Епоха цифрових технологій – це також час цифрових бібліотек. У той же час створення цифрового фонду є гарною підмогою для книжкового фонду бібліотеки, оскільки у міру появи електронних книг кількість примірників окремих книг можна буде скоротити» [13], тому з 2008 року облік і каталогізація лаврських бібліотечних фондів здійснюється на базі сучасних інформаційних технологій, що значно полегшує пошук джерел та забезпечує ефективну співпрацю з іншими бібліотеками.

По-третє, останнє десятиліття в Україні активно розвивається паломницький туризм (особливо серед молоді), що зумовлює відповідне його відображення на сторінках релігійних сайтів. Зокрема, Львівське молодіжне православне братство (bratstvolviv.narod.ru) – організує паломницькі поїздки по святинях Львівщини та інших областей України, а також проводить безкоштовні екскурсії по Львову та області для груп молодих людей. Окрім того, на його сайті розглянуто коло питань, присвячених темі дошлюбних відносин, а також міститься електронна версія газети «Церква і молодь», що містить такі рубрики: новини єпархії, розповіді про релігійні свята, сімейна сторінка, листи читачів [14].

По-четверте, динаміка сучасного життя та розвиток інформаційних технологій породжують проблему «інформаційної самотності» – ситуації, коли Інтернет-мережа практично позбавляє людину реального спілкування. Проблема психологічної реабілітації для молоді вирішує Молодіжний православний портал «Притвор» – (prityvor.kiev.ua), на сторінках якого можна звернутися з питанням або домовитися про консультацію психолога, а також поставити питання священнику, який допоможе в складній життєвій ситуації.

Одним із проектів порталу є православний рух «Спаси и сохрани», який виступає за збереження сім'ї та порятунк життя ненароджених дітей. Його метою є відродження значущості традиційних сімейних цінностей як основи благополуччя суспільства [15].

По-п'яте, варто зазначити, що з 2008 року в УПЦ діє Відділ у справах молоді Київської єпархії, діяльність якого відображається на сторінках порталу (sinod-molodost.in.ua). Синодальний відділ у справах молоді має на меті: залучення православних релігійних та інших організацій в діяльність для духовно-морального виховання молоді, координування молодіжного служіння, роботу по організації соціальної роботи та церковного служіння молоді православних релігійних та інших організацій, залучення до виховної, місіонерської та соціальної роботи з молоддю громадян і юридичних осіб, розробка та реалізація просвітницьких, місіонерських і соціальних програм для молоді.

По-шосте, серед проектів єпархіального відділу, ядром якого стало «Братство імені преподобного Іони Київського», варто відмітити: організація і проведення православного фестивалю для молоді «Брати», недільна школа для дітей, молодіжні чаювання, журнал «Отрок», «Іонинський листок», курси читців при Іонинському монастирі, туристичний клуб для дітей, курси для майбутніх батьків, робота з глухими, фестиваль православного кіно «Покров», організація волонтерського руху

«Молодість не байдужа» та багато інших молодіжних проєктів [16].

По-сьоме, сучасні світські Інтернет–ЗМІ представлені значною кількістю видань для молоді, альтернативу яким формують видання релігійного спрямування. Прикладом може слугувати Православний журнал для молоді «Отрок. ua» (otrok-ua.ru/ua/main.html) – місіонерське видання Київського Свято–Троїцького Іонинського монастиря видається з 2003 року творчим молодіжним колективом під керівництвом братії монастиря. Журнал містить три розділи: «Врата безсмертя» (духовне життя, батьківська спадщина, розповіді про святих); «Перехрестя буття» (життєві питання, любов, спілкування, милосердя, інтерв'ю зі знаменитостями і ін.); «Культурний шар» (подорожі, історія, мистецтво, книги, кіно, музика, особистості) [17].

На даний час коло і масштаби завдань по молодіжній роботі в УПЦ розширилися і зросли за рахунок активної місіонерської діяльності. Однак протоієрей Григорій (Коваленко) в статті «Наші діти та сучасний світ очима православних ЗМІ» вказує на те, що за засобами не слід втрачати мету: «проблема полягає не в тому, щоб інтернетизувати Церкву, а в тому, щоб воцерковити користувачів Інтернету» [18].

Активна місієно–пропагандистська діяльність виводить питання релігійної освіти та виховання молоді на особливе місце у електронних публікаціях православних громад.

Відповідно до позиції представників УПЦ, представлений у електронній газеті «Віра і культура», релігійна освіта може здійснюватись двома способами – через релігійні організації (спілкування зі священником, відвідування молитовних зібрань) і через спеціалізовані курси у шкільній програмі. Водночас, автори наголошують, що будь–яка релігійна освіта може здійснюватись тільки у межах українського законодавства, зокрема, Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» [19].

У публікаціях електронної газети «Світло православ'я» зазначається, що державна школа повинна забезпечити конституційне право громадян отримати початкове уявлення про релігію у відповідності до віровизнання та переконань, які прийняті в сім'ї. Варто раз і назавжди позбутися нав'язування в Україні роздвоєності у свідомості дітей і молоді, коли батьки і діти в родині є християнами, а в школі їх змушують бути атеїстами [20]. Автор статті бачить шлях релігійного виховання не тільки у бесідах священників з молоддю, але й у створенні спеціалізованих гуртків, роботі недільних християнських шкіл та спеціалізованих публікаціях для молоді у електронних православних виданнях.

У зв'язку з цим у окремих єпархіях налагоджено тісну співпрацю з представниками світських освітніх закладів щодо морального виховання молоді на християнських засадах. Так, А. Яворський, викладач Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького у статті, розміщеній електронному журналі «Мгарський дзвін», зазначає, що «найкращим засобом для формування норм християнської моралі, моральних цінностей, є дійсність, життєвий досвід, потім йдуть художні зображення (скульптура і живопис), і найбільш слабо діють слова. У результаті морально–релігійного виховання учнем повинна бути досягнута мета (моральна свобода) тобто можливість дитиною підкоряти свої інстинкти

благородним почуттям і моральним досягненням володарювати собою» [21].

На сайті Православного духовного центру м. Буча Київської області (agnes.in.ua) «Агнець», директор Бучанської школи–інтернату, заслужений вчитель України, Кавалер Ордена Святого Миколи Чудотворця М. Наконечний зазначає, що нові програми, підручники, використання комп'ютерної техніки на належному рівні утримують рівень освіти в Україні. Демократичні процеси, що відбуваються в країні, розвиток малого та середнього бізнесу помітно підняли рівень впевненості молоді в самореалізації. Але, на жаль, за всіма цими позитивними процесами все помітніше стає глибока моральна криза всього суспільства і молодого покоління зокрема. Втрачено споконвічні християнські цінності, тому сьогодні гостро стоїть питання духовно–морального відродження української нації [22].

Висновки. Таким чином, пропагандистська спрямованість електронних видань Української православної церкви виконує не лише місієну, але й виховну функцію, адже спрямована на підвищення етичної культури молоді, уміння протистояти хибній моралі, формування інтересу до історичного минулого нації. Варто відмітити також реалізацію православними ЗМІ функції соціальної адаптації, а саме – формування соціальних якостей, яких вимагає життя у єдиному світовому соціальному та інформаційному просторі.

Список використаних джерел

- Саух П. Ю., Саух Ю. П. Гуманітарна парадигма як життєдайна платформа сучасної освіти // Концептуальні засади професійного розвитку особистості в умовах євроінтеграційних процесів. – К. – С.483–495.
- Хомяков А. Полное собрание сочинений / Хомяков А. – Том 1. – М.: Университетская типография, 1990. – 408 с.
- Колодний А. Академічне релігієзнавство / А. Колодний. – К.: Світ Знань, 2000. – 720 с.
- Релігійна освіта в Україні: сучасний стан та перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://logos.at.ua/publ/2-1-0-89> (дата звернення 12.12.2015)
- Шнурова О. Релігієзнавча освіта як фактор формування особистості / О. Шнурова // Українське релігієзнавство. – 2005. – №36. – С.256–262.
- Поцулко О. А. Релігійна освіта і виховання як чинники відродження сучасної педагогічної освіти: педагогіка і психологія [Електронний ресурс]: зб. наук. пр. / Республік. вищ. навч. закл. «Кримський гуманітарний університет». – Ялта, 2012. – Вип.35, Ч.1. – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/prsp/2012_35_1/Puculko.pdf (дата звернення 10.12.2015)
- Протоієрей Анатолій Затовський. Православ'я і школа в новому тисячолітті: досвід, проблеми, перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pravoslavye.org.ua/2006/07/protoierey_anatoly_zatovskiypravoslavvya_shkola_v_novomu_tisyacholttdosvd_problemi_perspektivi/ (дата звернення 10.12.2015)
- Антошевський Т. «Церкви починають значно конструктивніше ставитись до ЗМІ» [Електронний ресурс] / Т. Антошевський. – Режим доступу: <http://novomedia.org/node/1205>. (дата звернення 03.12.2016)
- Україна релігійна. Колективна монографія. Книга друга: Прогнози релігійних процесів України. – К., 2008. – 341 с.
- Відділ релігійної освіти, катехізації та місіонерства при Священному Синоді Української Православної Церкви [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rokim.org.ua/> (дата звернення 02.10.2016)
- Знайомство під церковним куполом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kypol.net/> (дата звернення 14.03.2016)
- Історія створення бібліотеки Києво–Печерської Лаври [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kypol.net/> <http://biblioteka.lavra.ua/index.php?lang=rus&topic=about> (дата звернення 08.03.2016)
- Інтерв'ю с заведуючим бібліотекою Московської духовної академії ігуменом Дионисием (Шленовым) [Електронний

ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bogoslov.ru/text/675694.html> (дата звернення 15.12.2015)

14. Львівське молодіжне православне братство [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bratstvolviv.narod.ru> (дата звернення 10.12.2015)

15. Молодіжний православний портал «Притвор» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://prytvor.kiev.ua> (дата звернення 06.12.2015)

16. Синодальный отдел по делам молодежи УПЦ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sinod-molodost.in.ua/eparkhialnye-molodezhnye-otdely.html> (дата звернення 13.12.2015)

17. Православний журнал для молоді «Отрок. ua» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://otrok-ua.ru/ua> (дата звернення 12.12.2015)

18. Наші діти та сучасний світ очима православних ЗМІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://g-vik.narod.ru/2002/n15/02_15s6.htm (дата звернення 10.12.2015)

19. Релігійна освіта і виховання в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://g-vik.narod.ru/2005/n29/05_29s3.htm (дата звернення 14.12.2015)

20. Релігійне навчання і виховання дітей і молоді в Україні: проблема і шляхи розв'язання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://svitlo.orthodox.lviv.ua/2005/n10/05_10s3.htm#1 (дата звернення 14.12.2015)

21. Яворський А. Необхідність виховання і формування норм християнської моралі / моральних цінностей у сучасних школярів [Електронний ресурс] / А. Яворський. – Режим доступу: <http://www.mgarsky-monastery.org/kolokol.php?id=2394> (дата звернення 13.12.2015)

22. Джерело духовності в школі–інтернаті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.agnec.in.ua/index.php/archives/760> (дата звернення 16.03.2016)

References

1. Sauh P. Ju., Sauh Ju. P. Gumanitarna paradygma jak zhyttjedajna platforma suchasnoi osvity // Konceptual'ni zasady profesijnogo rozvytku osobystosti v umovah jevrintegracijnyh procesiv. – K. – S.483–495.
2. Homjakov A. Polnoe sobranie sochinenij / Homjakov A. – Tom 1. – M.: Universitetskaja tipografija, 1990. – 408 s.
3. Kolodnyj A. Akademichne religijeznavstvo / A. Kolodnyj. – K.: Svit Znan', 2000. – 720 s.
4. Religijna osvita v Ukraini: suchasnyj stan ta perspektivy [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://logos.at.ua/publ/2-1-0-89> (дата звернення 12.12.2015)
5. Shnurova O. Religijeznavcha osvita jak faktor formuvannya osobystosti / O. Shnurova // Ukrain's'ke religijeznavstvo. – 2005. – №36. – S.256–262.
6. Puculko O. A. Religijna osvita i vyhovannya jak chynnyky vidrodzhennja suchasnoi' pedagogichnoi' osvity: pedagogika i psihologija [Elektronnyj resurs]: zb. nauk. pr. / Respublik. vyssh. navch. zakl. «Kryms'kyj gumanitarnyj universytet». – Jalta, 2012. – Vyp.35, Ch.1. – Rezhym dostupu: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pspo/2012_35_1/Puculko.pdf (дата звернення 10.12.2015)
7. Protoijerej Anatolij Zatovs'kyj. Pravoslav'ja i shkola v novomu tysjacholitti: dosvid, problemy, perspektivy [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://pravoslavje.org.ua/2006/07/protoijerej-anatoly-zatovskiy-pravoslavja-shkola-v-novomu-tisyacholitt-dosvid-problemi-perspektivi/> (дата звернення 10.12.2015)
8. Antoshevs'kyj T. «Cerkvy pochynajut' znachno konstruktyvnishe stavytys' do ZMI» [Elektronnyj resurs] / T. Antoshevs'kyj. – Rezhym dostupu: <http://novomedia.org/node/1205>. (дата звернення 03.12.2016)
9. Ukrain'a religijna. Kolektyvna monografija. Knyga druga: Prognozy religijnyh procesiv Ukrain'ny. – K., 2008. – 341 s.
10. Viddil religijnoi' osvity, katehizacij' ta misionerstva pry Svjashennomu Synodi Ukrain's'koj' Pravoslavnoi' Cerkvy [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.rokim.org.ua/> (дата звернення 02.10.2016)
11. Znajomstvo pid cerkovnym kupolom [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://kypol.net/> (дата звернення 14.03.2016)
12. Istorija stozdanija biblioteki Kievo-Pecherskoj Lavry [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://kypol.net/> <http://biblioteka.lavra.ua/index.php?lang=rus&topic=about> (дата звернення 08.03.2016)
13. Interv'ju s zavedujushhim bibliotekoj Moskovskoj duhovnoj akademii igumenom Dionisiem (Shlenovym) [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.bogoslov.ru/text/675694.html> (дата звернення 15.12.2015)

14. L'vivs'ke molodizhne pravoslavne bratstvo [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://bratstvolviv.narod.ru> (дата звернення 10.12.2015)

15. Molodizhnyj pravoslavnyj portal «Prytvor» [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://prytvor.kiev.ua> (дата звернення 06.12.2015)

16. Sinodal'nyj otdel po delam molodezhi UPC [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://sinod-molodost.in.ua/eparkhialnye-molodezhnye-otdely.html> (дата звернення 13.12.2015)

17. Pravoslavnyj zhurnal dla molodi «Otrok. ua» [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://otrok-ua.ru/ua> (дата звернення 12.12.2015)

18. Nashi dity ta suchasnyj svit ochyma pravoslavnyh ZMI [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://g-vik.narod.ru/2002/n15/02_15s6.htm (дата звернення 10.12.2015)

19. Religijna osvita i vyhovannya v Ukraini [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://g-vik.narod.ru/2005/n29/05_29s3.htm (дата звернення 14.12.2015)

20. Religijne navchannya i vyhovannya ditej i molodi v Ukraini: problema i shljahy rozv'jazannya [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://svitlo.orthodox.lviv.ua/2005/n10/05_10s3.htm#1 (дата звернення 14.12.2015)

21. Javors'kyj A. Neobhidnist' vyhovannya i formuvannya norm hrytjans'koi' morali i moral'nyh cinnostej u suchasnyh shkoljariv [Elektronnyj resurs] / A. Javors'kyj. – Rezhym dostupu: <http://www.mgarsky-monastery.org/kolokol.php?id=2394> (дата звернення 13.12.2015)

22. Dzherele duhovnosti v shkoli–internati [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.agnec.in.ua/index.php/archives/760> (дата звернення 16.03.2016)

Lomachynska S. V., graduate student of department of philosophy of historical faculty, Ivan Franko state university in Zhitomir (Ukraine, Zhitomir), lomachinskavitlana@ukr.net

Usage of Internet technologies in the religious education of youth (based on the example of the Ukrainian Orthodox Church (UOC))

This article is dedicated to studying the features of using the Internet in the activities of the Ukrainian Orthodox Church in order to conduct the religious communication. The aim of the study are the main scientific and theological approaches to the problem of the religious education in general and to pedagogical functions of Internet communications in particular; the religious education and the education in religion studies is compared, the functions of the religious education are defined. The Author has analyzed the content of the Web portals of the UOC (Moscow Patriarchate) that contain the religious and educational information for youth, has defined the advantages of using the Internet in conducting the educational, preaching and missionary activity. The Internet resources that contain the Orthodox literature and the websites dedicated to pilgrimage tourism (especially among the youth) require special attention. The author stresses that the tasks which a specific orthodox website solves are stipulated by the scope of the activities of its founders. The conclusions stress that the UOC aims at the active usage of the modern Internet-based technologies in order to develop and implement the educational, missionary and social programs for the youth.

Keywords: Internet-based technologies, Religious propaganda, Religious studies, Religious upbringing, Education in religion studies.

Ломачинская С. В., аспирантка кафедры философии исторического факультета, Житомирский государственный университет им. Ивана Франка (Украина, Житомир), lomachinskavitlana@ukr.net

Использование Интернет-технологий в религиозном воспитании молодежи (на примере УПЦ)

Рассмотрены особенности использования сети Интернет в деятельности Украинской православной церкви (УПЦ) для реализации религиозной коммуникации. Целью анализа являются основные научные и теологические подходы к проблеме религиозного воспитания в целом и воспитательных функций интернет-коммуникаций в частности; сравнивается религиозное и религиозоведческое образование, характеризуются функции религиозного образования. Автором проанализировано содержание Интернет-порталов УПЦ, которые содержат религиозно-образовательную информацию для молодежи, определяются преимущества сети Интернет для просвещенческо-проповеднической и миссионерской деятельности. Особого внимания заслуживают интернет-ресурсы с православной литературой и сайты, которые посвящены туризму паломника (особенно среди молодежи). Автор подчеркивает, что задания, которые выполняет конкретный православный сайт, предопределены масштабностью деятельности его основателей. В выводах подчеркивается, что УПЦ ставит за цель активное использование современных интернет-технологий ради разработки и реализации просвещенческих, миссионерских и социальных программ для молодежи.

Ключевые слова: Интернет-технологии, религиозная пропаганда, религиозное воспитание, религиозное образование, религиозоведческое образование.

* * *